

Ctihodná služebnice Boží

MAGDALENA ŽOFIE BARATOVÁ,

zakladatelka

kongregace Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

Krátký životopis.

Schváleno nejd. kníž. arcib. ordinariatem v
padu 1900 č. 11.420.

V Praze 1900.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba.

Nákladem vlastním.

SEZNAM VYOBRAZENÍ:

**Reprodukce oltářního obrazu sv. Alžběty v nemocnici
ctih. sester Alžbětinek v Praze II.**

Luisa Seidlerová: Sv. Alžběta rozděljuje almužnu.

H. Näge: Svatá Alžběta.

Hrad Vartburk.

Skříň s ostatky sv. Alžběty.

Kostel sv. Alžběty v Marburku.

Kostel sv. Alžběty v Eisenachu.

Vnitřek farního kostela v Eisenachu.

Nemocnice ctih. sester Alžbětinek v Praze II, Na Slupí,

I. Dětství a mládí.*)

Když ve Francii panoval král Ludvík XVI, žil v městě Joigny v zemi Burgundské *Jakub Barat*, bednář a vinař, s rodinou svou. Jemu zrodila se 12. prosince r. 1779 dceruška, které hned nazejtří při sv. křtu dána byla jména *Magdalena Luisa Žofie*.**)) Bylo to dítě z míry útlé, ale záhy se vyvíjela ohnivá povaha její. Při dětských hrách bývala vždy v popředí a veselá mysl její vždy vnášela čilost do kruhu malých soudružek. Záhy jevílo se hojné nadání ducha jejího; srdce její bylo něžné, vnějším dojmům přístupné, ale každá lež u ní byla v nenávisti.

První poučení o Pánu Bohu měla od matky a zbožného děda, a božské pravdy chápala vřele a radostivě, jak bývá u čistých srdcí dětských; později učila se náboženství v chrámu Páně při nedělní katechisaci, a tu vždy nejlépe odpovídala. Jednou vykládal farář menším dětem o svátosti pokání a dal jim na rozum, že dojdou u Pána Boha

*) Obšírněji o ní vypravuje kniha Baunardova „Život ctih. služebnice Boží M. Magdaleny Žofie Baratové a založení družiny nejsv. Srdce Ježíšova (dle francouzského textu zpracované 2. vyd. v něm. jazyku (LVI, str 735), cena 4'60 hřiven.

**) Doma ji vždy volali jménem Žofie, ale když r. 1802 trvale se zasvětila nejsv. Srdci Ježíšovu, zvala se Magdalena.

odpuštění, budou-li hříchů svých upřímně litovati. Tu náhle povstala malá Žofie Baratová a přede všemi hlasitě vyznávala hříchy své. Kněz ovšem jí velel mlčeti, ale v tomto jejím pokorném vyznání shledal duši od Boha zvláštní milostí obdařenou. I neváhal a připustil dítě sotva desítileté ke stolu Páně. Tak stalo se r. 1789, kdy ve Francii vznikla hrozná bouře lidu proti vládě a připravovala věci našemu svatému náboženství nejvůš hrozivé.

Žofie měla bratra o deset let staršího, jménem *Ludvík*, který oblíbil sobě studium bohosloví, ačkoli tehdy stav kněžský neskýtal svým čekatelům nic, než pronásledování, nenávisť a potupu. Po pětiletých studiích v semináři došel svěcení podjáhenského; pro vyšší svěcení nebyl ještě věkem dospělý. a tudíž přijal prozatím professuru matematiky ve svém rodném městě. Zde jsa ve styku s domem otcovským, poznával vždy lépe ono bohaté nadání své sestry Žofie; i přiměl k tomu otce i matku, že další vychování a vzdělání té dívky zůstavili jemu. Ludvík podjal se toho úkolu s mladistvou horlivostí, ale také s mladistvou přísností; v té práci zabral se vysoko nad úroveň tehdejšího vzdělání dívek; vycvičiv sestru v předmětech prvotního učení, vštěpoval jí znalost latiny, řečtiny i vlastiny, přírodopisu a hvězdářství, pečoval o šlechetný vývoj její povahy a naváděl ji k tomu, aby při každé práci povznášela mysl svou k Bohu. A toho bylo obzvláště zapotřebí, kdy tehdejší běhy ve Francii směřovaly k záhubě katolické věci.

V době, kdy od revoluční vlády vyšel rozkaz ke stíhání katolických kněží a kleriků, nebylo Ludvíkovi v rodném městě bezpečno; uchýlil se tedy do Paříže, maje za to, že tam lépe bude skryt před náhončími revoluce. Ale tu byl někdej-

ším spolužákem svým prozrazen, zatčen a uvězněn. Zpravidla tehdy vedla cesta ze žaláře přímo na popraviště. Krátce před zatčením poslal své matce na památku dva obrázky, *Srdce Krista Pána* a *Panny Marie*. Před těmi obrázky zarmoucená rodina prosila o pomoc a útěchu; a neprosila marně, neboť jakoby zázrakem propuštěn byl Ludvík v únoru 1795 ze žaláře. Sotva byl na svobodě, spěchal k svému biskupovi do Troyes a potají byl od něho posvěcen na kněze. Snad i Žofie tehdy v čase zarmouceném, patříc na ony svaté obrázky, dosáhla hojnějších milostí.

Ludvík nyní netoužil než po mučnické smrti při některé missii pohanské; než sama Francie byla tehdy země zpohanštělá, a bylo potřebí silných duchů, aby ji navrátili k staré víře katolické. Po vroucích modlitbách tedy se odhodlal že zůstane v Paříži; sestru Žofii žádal míti u sebe. Matka sice tomu se vzpírala, a Žofii také nebylo bez bolesti, opustiti rodiče; ale po zralých úvahách rozhodla tu vůle otcova, aby Žofie šla za bratrem, leč měla co rok v čase vinobraní užiti prázdnin u rodičů.

Bratr a sestra měli v Paříži u obstárlé slečny Duvalové opatření prosté a skrovné skoro chudobné, a výživu pro sebe i sestru zjednával Ludvík soukromým vyučováním. Žofie pokračovala ve studiích svých, a kromě toho ujala se vyučování jednotlivých děvčátek ze sousedstva. Jest povědomo, na jaké cestě jest rodina, kde netoliko otec, ale i matka a dcera jsou bez Boha; a z takových rodin záležela tehdy největší část měšťanstva ve Francii.

Ludvík tu bystrým okem postřehl, že náprava toho zla spočívá na křesťanské výchově dívek. To poznání vedlo jej k tomu, že netoliko sestru,

ale i některé zbožné paní ze sousedstva poučoval, jak vychovávat mládež, aby k Bohu byla vedena.

Na krátko měla Žofie za zpovědníka moudrého kněze Bruillarda, pozdějšího biskupa v Grenoblu; týž ale uznal, že bude lépe, když Ludvík Barat se ujme správy duše její. Ludvík se tomu podrobil, ale vedl ten úřad s přísností z míry velikou. Každé hnutí svělibosti a ješitnosti jí vytýkal neúprosně. Jestliže si pořídila oděv, který třeba jen málo se lišil od kroje burgundských venkovanek, bez okolků jej hodil do pece. Kdykoli se oddala zábavnějšímu zaměstnání, ihned způsobil, že toho musila nechat. Taková přísnost bratrova hluboce se dotýkala její duše, zvláště když znamenala, že bratr s každým jiným zachází laskavě a dobrotivě. Ale to vše nezvrtkalo její důvěru v něho, jenž byl věrným strážcem její duše a sám na sobě dával příklad dokonalého odříkání světa.

Způsob, jakým si vedl, mohl ovšem míti také škodlivé následky pro Žofii; nemaje s dostatek zkušenosti a přeje si vroucně, aby sestru svou zdokonalil a na úzké a příkré dráze ctnosti dále vedl, často jí ukládal generální zpověď, což však mělo v zápětí pochybnosti a nepokoj. Dívka, ve svém svědomí něžná, dala se konečně jen kněžským rozkazem svého bratra pohnouti, aby šla ke svatému přijímání. S bratrovým svolením cvičila se přemáhati tělo své rozmanitým způsobem: bděla, postila se a bičovala, nosila železný pás; ale následek toho dostavil se, totiž škoda na jejím zdraví. Dříve než ji povolal Bůh, aby byla jiným duším vůdkyní na cestě k dokonalosti, měla sama poznati trnité cesty kříže a úskalí, které hrozí úrazem nezkušenému. Když Ludvík Barat dlouhou zkušeností poznal, jak jest si počínati vůdci

duší, kál se za chybu svou před Bohem a odprosíl svou sestru.

Se svými příbuznými v domově stýkala se Žofie ustavičně často jim psávala. Zachoval se nám dopis, který poslala nemocné sestře Luise, paní Dusaussoyové. Ten list nás s dostatek přesvědčuje, jak zdánlivě krušná škola bratrova něžnou lásku její a příchýlnost ku příbuzným zušlechťovala: „Jsem velmi zarmoucena“ praví, „že jest ti tolik trpěti, a trápí mne nemoc tvá tím více, že znám tvou slabou postavu. Doufám, že nemoc tvá nebude míti žádných neblahých následků; musíš však o to dbáti, aby tato zkouška tobě prospěla. Zkus to, a zabývej se nyní trochu více milým Pánem Bohem. Budeš-li v něho jen trochu více důvěřovati, pomůže ti a uvidíš, jak všechno, dáme-li si trochu záležeti, bude nám na prospěch. Milá sestro, otevři mi přece srdce své! Víš dobře, jak hluboko cítím bolesti tvé, a jak upřímnou jest touha má, abych aspoň polovici tvých starostí směla nésti . . . V tvých starostech mateřských nejsi opuštěna; Bůh, jenž tvou slabost zná, pošle ti v době příhodné přátely, kteří ti na pomoc přispějí. Bůh nepospíchá s pomocí svou, neboť chce, abys po krátkou dobu sama nesla toto břímě a tak si zasloužila, by milostiplné úmysly své na tobě zjevil. Přičiň se, abys naši svatou víru hluboko vštípila v srdce dítek tobě Bohem svěřených. Neoddávej se v této věci ničemu klamu; děti nepatří tobě, nýbrž jsou opravdu jen poklad tobě svěřený, a ty budeš jedenkrát počet vydávati, jak jsi je vychovala.“

Žofie, zvěděvši, že sestra stůně, přijela brzy do Joigny. Byl čas vinobraní, kdy měla dle přání rodičů každého roku zavítati do kruhu rodinného. Jak vysoko stála již nyní svou panenskou mrav-

ností, zbožností, svou ctnostnou, skromnou povahou a svými vědomostmi nad dívkami stejného věku ! Synovec ctihodné služebnice Boží nemohl po letech, jsa již starým knězem, zapomenouti na dojem, který naň, hošíka pětiletého, učinila tehdy jeho teta, která byla k němu tak laskava, mírna a vlídna. Často s ním vyšla na okolní vrchy, vypravujíc mu nábožné a poučné příběhy, jež se pro jeho dětská léta hodily. „Zvláště mítane na mysli,“ praví pan Dusaussoy, „krásný den podzimní. Sedíce ve stínu mohutného dubu, pozorovali jsme tok řeky. „Ó,“ pravila se zvláštním zanícením, „ty jsi šťasten, že jsi mužem, neboť mužové mohou mnohá a velká díla ke cti a chvále Boží vykonati.“ Po prázdninách vrátila se Žofie opět ku svému tichému, skromnému životu, k práci a sebezapírání. Jak bude s ní i s bratrem, dosud nevěděli oba. Čekali, až Hospodin ukáže jim cestu, po které by se měli bráti, a vykáže jim práci, kterou bude jim vykonati; neboť on vždy zná prostředky, které vedou k cíli.

II. Založení družiny nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

Mnohý z laskavých čtenářů zná císařské město Vídeň. Dvě hodiny odtud, v Hagenbrunnu, zemřel 9. července 1797 Leonor Tournély; byl představeným tovaryšstva nejsvětějšího Srdce, jehož členové žili dle řehole svatého Ignacia a pracovali k tomu, aby své tovaryšstvo znovu zřídili. Po smrti Tournélyho zvolen představeným P. Varin; byl dříve důstojníkem, avšak vstoupiv do tovaryšstva, stal se nejdůvěrnějším přítelem a

nejpřednější podporou svého tehdejšího představeného. V roce 1800 vidíme jej na cestě do Francie a do Paříže, aby tam vyhledal pro sebe a pro několik svých druhů nějaké zaměstnání. Brzy po svém příchodu získal v Ludvíku Baratovi horlivého spolupracovníka. „Tu stalo se jednoho dne,“ vypravuje P. Varin, „že vyptával jsem se ho na jeho rodinné poměry, abych zvěděl, co by jej snad poutalo ke světu; Barat svěřil se mi, že má ještě mladší sestru, a na další mé otázky sdělil se mnou, že jest důkladně vzdělána, že totiž i svaté otce církevní čte v latině, a že se chystá, aby vstoupila do kláštera, nejspíše prý ke Karmelitkám; nyní však že právě dlí u svých příbuzných na prázdninách.“ Varin naslouchal pozorně. V Pánu zesnulý Tournély i on zasazovali se několikráte o to, aby založili ženský řád, který by měl za účel vychovávání dívek buď chudobných, buď dcer ze stavů vyšších. Také pokusili se o to a postavili v čelo svého podniku vznešenou princeznu a později i dceru císařovu, arcivévodkyni Mariannu; ale jen na krátkou dobu trval ústav a již zase zanikl. Proč? Vyvolil snad Hospodin onu pannu skromnou, dítko z rodičů nízkých, aby se stala základem a kamenem úhelným této stavby?

V domněnce té byl P. Varin posilněn, poznáv Žofii dokonaleji. Po přání Baratově i Žofie samé převzal ihned sám správu duší jejich. Ano, Žofie byla ochotna v klášteře sloužiti Bohu; ale nikdy ji nenapadlo, že se má státí zakladatelkou nového řádu. Její touha vedla ji, by na duchovním Karmelu mohla se oddati kajicnému životu. P. Varin neměl tedy postavení snadné. Zajisté vážil si smýšlení dívky, která se mu z hříchů svých zpovídala, ale také dobře poznával nalé-

havou potřebu té doby. Líčil tedy Žofii s horlivostí, jak v rodinách mizí duch a život křesťanský. Pomocí božského Srdce musí se nová láska k víře do srdcí chladných vštěpovati. Chce-li Žofie Boha smiřovati a káti se: tuť právě náš božský Spasitel zjevil touhu Srdce svého po smíření. V dobách dřívějších stačilo prý, když se to stávalo vnějšími skutky, krocením tělesné žádosti a modlitbou; nyní však že nutno jest, abychom jemu pomáhali, by vládl všemi srdci. A ta pomoc záleží na dobré výchově mládeže.

Žofie uposlechla; dne 21. listopadu 1800 zasvětila se s třemi družkami nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Prostřednictvím Varinovým mohly sestry brzy potom v Amiensu zařídit první svůj nepatrný klášter s denním vyučováním; poměry ústavu byly z počátku trapné a nuzné. P. Varin dal s velmi záležitostí na duchovním vzdělání sester, a Pán jej v tom podporoval, neboť sesílal povstávající společnosti kříž za křížem. Dne 7. června dovolil P. Varin sestře Žofii Magdaleně a ještě některým, aby učinily sliby, a 21. prosince téhož roku jmenoval ji představenou; bylo jí tehdy sotva 23 let. Toto jmenování bylo pro ni jako hromová rána. „Vytrvale prosila mne,“ vypravoval později P. Varin sestřím, „abych jí ušetřil; po plných 10 roků nepřestávala mne prositi, abych sníšal toto břímě. Na štěstí pro Vás všechny nikdy mne ani nenapadlo, abych jí povolil, jelikož nenalezl jsem nikdy u ní jiné překážky pro tento úřad, mimo její pokoru.“

Tato pokora získala též zřejmé požehnání Boží její společnosti a celému ústavu. V brzku naplnila se klášterní škola dcerami nejlepších a nejstarších rodin země, a sestry žádány byly do krajín jiných. Než se však matka Baratová vzdá-

lila z Amiensu, zvolily ji shromážděné sestry 18. ledna 1806 svou generální představenou. Cesty její vedly do Grenoblu, Poitiersu, Niortu a Gentu, kde přes všelike překážky zřídila pensiónáty a kláštery svého řádu. Minula léta, než opět spatřila svůj milý klášter v Amiensu. Tu se mezi tím mnoho změnilo. Pán ze Sambucy, nábožný sice a v mravech přísný kněz, ale hlava nepokojná, stal se zpovědníkem řeholnic i chovanek. Opanoval brzy celý klášter, a chtěl se státi hlavou jeho, zaváděl mnohé novoty a proto brzy vzklíčilo símě různic, které nemohlo zůstati bez neblahých následků. Pán ze Sambucy domníval se, že na něm jest, býti zakladatelem čehos nového; bez vybídnutí jal se sestavovati nová pravidla řeholní, která přičila se duchu božského Srdce. Byla to podivná snůška všech možných řeholních pravidel, kterou předložil matce Baratové, by ji schválila.

Tudíž nastala pro zakladatelku dlouhá doba těžkých útrap. Přátelé jí sice radili, aby užila svého práva; ale matka Baratová raději trpěla tyto nemilé poměry, až by se zalíbilo Pánu Bohu, přispěti jí ku pomoci. Jednomyslně zavrhl Páter Varin, P. Barat i ctihodná zakladatelka stanovy Sambucyho, shodující se ve věci té s většinou vynikajících členů řádu. Oni sami schválně posud nesestavili úplných pravidel pro svou řeholi; neboť zkušeností a cvičením mělo se prakticky prozkoumati, co později by bylo pravidlem pro všecky členy řádu. Nyní však myslil P. Varin, že nadešel čas, aby se zakladatelkou dal se do té práce. Posud ještě doufala zakladatelka, že Sambucy povolí. Ale zmýlila se v něm.

Byl rok 1814; Napoleon byl svržen. Brzy potom cestoval Sambucy s novými vyslanci fran-

couzskými do Říma; použil svého pobytu zde k tomu, aby jednak pletichami, jednak nepravdivým udáním se zdálo, jako by se sv. Otec byl přímo vyslovil proti dílu ctihodné služebnice Boží a jakoby se stanovami Sambucyovými souhlasil. Tak s duchem mělo zmizeti i jméno nejsvětějšího Srdce; řeholnice měly na dále slouti „apoštol-kyněmi“. Ano Sambucy neštítil se ani poslati matce Baratové listinu, nepravým podpisem opatřenou, kde se jí vyhrožovalo vyhoštěním z církve, nepodrcbí-li se bez výminky ustanovením a pravidlům Sambucyho; neboť tato prý potvrdil papež.

Matka Baratová i P. Varin, který hned po znovuzřízení tovaryšstva Ježíšova (7. srpna 1814) do tohoto řádu vstoupil, osvědčili se pravými dítkami sv. církve. Oba se podrobili; neboť „když promluvil Řím, ukončena jest pře.“ Zdálo se tedy, že dílo, kterému obětovala matka Baratová život svůj, vzalo za své! A přece v jejím srdci trvala nepřemožitelná naděje, že společnost nejsvětějšího Srdce povstane opět z prachu. Mičela, trpěla a modlila se. —

Nedošlo až k nejhoršímu. Pán Perreau, tajemník státní kanceláře, odhalil spoustu Sambucyových lží a dopomohl matce Baratové a její malé společnosti opět k míru. Osm roků trval tento krutý boj, a nikdy nevyšly žaloby z rtů matky Baratové. Jednou napadena byvši osobně Sambucym, psala své důvěrně matce Duchesne: „Ten aspoň se mnou jedná, jak zasluhuji.“ Když později několik sester, které Sambucyho následovaly do Říma, upadlo do veliké bídy, podporovala je šlechetná matka způsobem vznešeným, navštívila je též, když dlela v Římě, a poskytla jim útechy a pomoci.

Sambucy vrátil se pak brzy do Francie, a poněvadž nikdo jeho jednání neschvaloval, bylo mu z veřejného života ustoupiti.

Na den Všech Svatých roku 1815 svolala matka Baratová z každého kláštera některé sestry, jež byly sliby řeholní učinily, do Paříže. Zde byly za přispění Ducha sv. a pomocí PP. Varina a Druilheta S. J. definitivní stanovy „družiny nej-světějšího Srdce Ježíšova“ ujednány. Tyto spočívají, pokud se hodí pro paní, na konstitucích a pravidlech tovaryšstva Ježíšova.

„Nejpřednějším účelem družiny,“ praví konstituce, „budiž oslava Srdce Pána Ježíše.“ Toho má se docílit:

„1. Posvěcováním sebe, dle vzoru pokorného a tichého Srdce Ježíšova.

2. Posvěcováním bližního, pokud toho osobám ženského pohlaví lze dosáhnout.“

Členové společnosti dělí se na sestry choristky a sestry nechoristky (laičky). V čele jich stojí generální představená doživotně zvolená, která obstarává vnější vedení celé společnosti. Jí přímo podřízeny jsou vikariátní představené a těmto opět představené jednotlivých řeholních domů. Sestra jest napřed 3—6 měsíců kandidátkou; po té koná dvouletý noviciát. V tom když dobře obstojí, učiní pak sliby chudoby, čistoty a poslušnosti. K tomu řadí se nová zkušební doba od 5 do 10 let, načež sestra novým slibem setrvání obětuje se na vždy Pánu Bohu. Mimo ten slib ustavičnosti neboli setrvání připojuje ještě sestra choristka slib, že po celý život svůj věnuje se vychování mládeže. Odtud náleží sestra na vždy družině nejsvětějšího Srdce a jen sv. Otec může ji zprostiti závazku jejího.

Navzájem družina jen se svolením sv. Otce může sestru takovou propustiti.

Stanovám, jak podstatně vyšly z generální schůze roku 1815, dostalo se Lvem XII. r. 1826 slavného potvrzení.

Tento pro blaho církve neúnavně činný papež prokázal svou úctu k matce Baratové tím, že již r. 1828 povolal řeholnice do věčného města, aby před jeho očima v Trinità de Monti vychovávaly dcery římské šlechty. Řehoř XVI. zdokonalil tento ústav r. 1832, odevzdav mu klášter sv. Rufíny, ležící v Trastevere, nejchudší to římské čtvrti; tam měly býti děti chudého lidu vyučovány a vychovávány. Matka Baratová dlela tenkrát právě v Římě. „Nic není chudšího,“ blahopřála svým pro tento ústav jmenovaným dcerám, „nad Trastevere. Dítka této „luzy“, jak lid jmenuje hodné Trasteverinské, jsou opovrženy. Chraň nás Bůh takových pojmů! Již se stanoviska čistě přirozeného zasluhují právě Trasteverinští zvláštní úcty, jsouť posledními potomky velkých starých Římanů; a teprv před nedávnem dokázali, že jsou hodnými tak šlechtného původu, chráníce papeže s nasazením vlastního života. Jakou ušlechtilost ducha vidíme při nich, pozorující jejich víru, která se stala příslovím!
— — — — Naleznete mezi dítkami tohoto lidu mnohé dívky, z nichž se mohou státi velké světice!“

III. Vychovatelka mládeže.

Dosud obdivovali jsme se matce Baratové jen jako věrné nositelce kříže; nyní jest potřebí, abychom ji viděli při její práci. Byla nejen sama znamenitou vychovatelkou, nýbrž dovedla i toho,

že naučila zásadám, kterými se řídila při tomto těžkém a důležitém úkolu, i své dcery.

Chce-li sestra vychovávat, mínila, třeba jí žítí v Kristu, třeba jí posvěcovati sebe, aby pak z tohoto života nadpřirozeného udílela dítěti. Výchova záleží především v posvěcování mládeže.

Matka Baratová chovala se k dětem s nejsrdečnější mateřskou láskou, a žádala totéž i na rozličných učitelkách; ale mazlení nestrpěla. „Nevěšte a nevažte se na nic,“ napomínala mladé sestry učitelky, „ani na děti; srdce vaše nenáleží jim, a srdce vašich dětí nenáleží také vám . . . Hleďte Boha a jen Boha, pak požehná i vaši práci. Jeho světlo a milost máte vždy po ruce. On zúrodní símě, které rozséváte, a ono na slunci jeho milujícího Srdce dozraje ke žni. Vzpomenou-li si pak jedenkrát, snad uprostřed bujných radostí světských, děti na své učitelky, zajisté se upamatují, že vy, milé sestry, jste byly šťastnými v životě plném obětí.“

Starala se o to, aby hodní kněží učili dítky pravdám svatého náboženství, řídila se přísně dle slov svých předpisů, jež velely „že mají děti vychovány býti v bázni Boží a v ošklivosti před hříchem.“ Vštěpovala jim v srdce praktickou pobožnost k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a něžnou lásku k neposkvrněné královně nebeské; učila své chovanky, aby sebe zapíraly a takto nejdůkladněji se připravily na budoucí povinnosti své jako manželky a matky. S opravdovým zájmem bděla nad studii a radila se s nejvzdělanějšími odborníky ve školství, když sestavovala učební plán. Děti věděly, že matka Baratová přijde ke zkouškám, které se na konci každého polouletí pravidelně konaly, a že s důkladnou znalostí věci a

se skutečnou radostí mateřskou sledovati bude každou odpověď dobrou. —

Její péče mateřská vztahovala se ke všemu; nic nebylo tak malicherného, aby si toho nebyla povšimla: pokrm, byt, šatstvo, zdraví, zkrátka vše měla na zřeteli. — „Jestli vám samým jest se uskrovniti,“ psala jistě představené, jejíž dům trpěl velkými hmotnými nedostatky, „jen nespořte na stravě dětí; opatrujte je dobře, jest to pro mladistvý věk potřebno; též rodičové toho žádají, a to vším právem.“ Nemocné děti ošetřovala častěji sama, navštěvovala je co den, a jako milující věrná matka také si i s maličkým hrávala. Desítiletá Američanka rozstonala se tesklivostí po domově. Tu bavila ji dobrá matka panenkou, ano, stala se sama dítětem k vůli dítěti; pletla panence punčošky, a učinila vůbec vše, aby nebohou maličkou rozveselila. Láska ta přenesla tak dobré ovoce, že tehdejší děvčátko, — nyní již dávno matka rodiny — skoro celou svou protestantskou rodinu získala církvi katolické. Takových příkladů mohli bychom uvést na sta. Nedbalost při obsluze nemocného dítěte bývala otře kárána, ano trestána, což dosud utkvělo některým sestrám dobře v paměti.

A s jakou láskou lnuly děti ku své matce Baratové! Jedenkráte seděly u oběda, když se náhle otevrou velká vrata a vůz vjede do nádvoří. Sotva spatřily matku Baratovou — od několika měsíců nebyla totiž doma — vyskočily všechny, obklopily, radující se, drahou matku a vítaly ji. Dobrák kočí nevěděl, co se kolem něho děje. I myslil jsi: „Toť jistě nějaká vzácná princezna, kterou jsem vezl.“ Z dřívějších chovek píše jedna: „Matka Baratová byla nám vším. Každým způsobem proukazovala nám svou ma-

teřskou lásku; účastnila se našich her, volala nás k sobě, vyptávala se nás na vše, co nám bylo drahé, na rodiče, bratry i sestry, jakoby každá z našich rodin byla rodinou její.“

Přála si, aby zvláštní péče věnována byla užitečným ručním pracím ženským: aby pak děti pobídla k pilnosti, dovolila nejlepším žákyním upravovati roucho pro Spasitele v nejsvětější Svátost, anebo pro chudé dívky. Velmi vřele doporučovala chovankám péči o služebnictvo. Má býti postaráno o včasnou výplatu mzdy, o zdraví a zvláště o duši poddaných. Jest to nezměnitelným zákonem Božím, tak vštěpovala jim, že vyšší stavy mají se ke služebným třídám chovati laskavě, dobrotivě, ano i ochotně. A když si chovanky vedly se služebnými slušně a zdvořile, zvolala radostně: „Ano, vy jste moje dětičky.“ „Takovými slovy,“ praví nám jedna z bývalých chovaneček, „byla by na nás vymohla všecko.“

Jako božskému příteli dítek byly děti nejmenší též nejmilejšími, tak i matce Baratové. „I pro jedinou dětskou duši,“ říkala, „byla bych ráda založila družinu.“ Pro maličké zvolila nejlepší a nejzkušenější učitelky, dobře vědouce, že na dobrém základě závisí pozdější ctnost i všechny pozdější vědomosti.

Její zvláštní lásce a mateřské dobrotě těšily se též „děti nezpůsobné“, vlastně „nezbedové“, jichž živé povaze přesný denní pořádek se nelíbil a s nimiž nikdo obstáti nemohl. Těmto dětem zařídila zvláštní zábavy, při nichž se mohly vybouřiti, chodila s nimi často sama procházkou, napomínala brzy laskavě, brzy s pevnou rozhodností a neustála, až se dívky naučily krotiti svou rozpustilou povahu. Častěji podařilo se jí, že právě z těchto výtečně nadaných povah vycho-

vala paní, které se staly nejen štěstím a radostí svých kruhů rodinných, nýbrž i svým křesťanským heroismem požehnání přinesly celé zemi.

Rozhodně postavila se na odpor pýše a každé nadutosti, kdykoli se tyto vady vyskytly mezi dětmi. Jednoho dne slyší, jak chovanky pensionátu pařížského, skoro všechny z nejpřednějších rodin, opovržlivě mluví o nově přibylé sestře učitelce, že není šlechtickou. Rozhořčena jde matka Baratová do pensionátu, svolá děti a domlouvá jim slovy ráznými, že Bůh poroučí, abychom jej ctili v jeho zástupcích. Na to ukončila krátce: „Tak, milé dívky, zní zákon Boží. Vy však jste, jak se mi zdá, jiného názoru, protože jen řeholnice z rodu šlechtického chcete míti za učitelky; pročez ani mně nezbyvá, než abych s vámi se rozloučila; neboť ani já nejsem z rodu šlechtického. Mějte se dobře; již se neuvidíme.“ Po těchto slovech povstala. Děti stály tu jako omráčeny; plačící a zahanbením se rdíce padly jí původkyně oněch řečí k nohám, prosíce za odpuštění a zapomenutí.

Neúprosnou byla matka Baratová jen v jedné věci, šlo-li totiž o nepravost. Neustala, dokud takové dítě z domu neodešlo. Nedala se falešným milosrdenstvím obelstíti, nýbrž vyplnila povinnost k jiným dětem a jich rodičům. „Ovci prašivou musíme ze stáda vyloučiti,“ psala jisté představené. A jiné psala: „Oddělte ono dítě od ostatních, než je vrátíte rodičům. Ano, jest toho třeba, abyste pensionát vyčistila a ještě některé děti propustila. Tak jednáte zcela správně.“ Neopomenula ničeho, aby dětem sobě svěřeným zachovala čistotu srdce. Proto zakázala přemrštěnou parádu, divadelní představení, neslušnou četbu; bděla nad dětmi dnem i nocí.

Ale i přes dobu vychování sáhalo její věrné veliké srdce mateřské. Modlila se a obětovala dobré skutky za své dítky, zakládající rozličné spolky, které by jim pomáhaly zůstatí ctnostnými. Přispívala jim radou i skutkem. Stalo se v létě 1864, rok před blaženou smrtí ctih. matky Baratové, že žila v Paříži mladá paní z bohaté, vážené rodiny. Po deset roků byla v klášteře Srdce Ježíšova v Paříži na vychování, provdala se a přišla brzy o celé jmění po rodičích. Její muž obdržel místo u dráhy, ale onemocněl a tak zavítala bída a nouze na místo dřívějších stkvělých poměrů. Nejprve drahocenné věci, pak nábytek, konečně i šatstvo odneseny byly do zastavárny. Zatím přiblížila se také lhůta, kdy měla býti zaplacená činže, a tu nezbývalo nic, než buď zaplatiti anebo se vystěhovati! Klotildině muži dařilo se sice lépe, ale slabost a krutá bída rozčilovaly ho a, jak se za našich dnů často děje, ztratil i víru v Boha. Jednoho dne zmínila se jeho paní: „Ó, kdyby znala dobrá matka Baratová naši nouzi, jistě by nám pomohla.“ Z počátku muž mlčel, pak odvětil s trpkým úsměvem: „Tvoje matka Baratová jest vznešená dáma, nepozná nás teď v našem postavení. Sklidíš u ní nanejvýš ještě trochu posměchu, a my jsme i tak dosti pokoření.“ Klotilda neodpověděla, neboť znala svoji matku lépe a umínala si, že jí bude psáti.

Tento list obdržela matka Baratová několik neděl před svými jmeninami. Byla až k slzám pohnuta. Spěchala ihned ku své zásuvce, vyňala obnos činže a poslala jej s jinými ještě věcmi svému bývalému dítěti. Matka sama, ač již 84letá, chtěla všechno svými rukama vyhledati a zabaliti. Běhala hned k té, hned k oné skříni, sbíra-

jíc, co jí do rukou přišlo, při tom stále opakujíc: „Ubohá Klotildo, jaká to bída!“ A sestřám jí pomáhajícím pravila: „Přineste i ze šatů darovaných, abych jedny vyhledala a ještě jedny; nemůže přece míti méně, než dvoje šaty; a košile, punčochy, klobouk! . . . A to se přihodilo jednomu z našich milých dětí!“ Důvěrná, spolehlivá osoba musila všechno dle udané adresy odevzdati.

Mladá paní, obdrževši zásilku z kláštera, oddala se citům vděčnosti. Měla tedy přece pravdu, matka Baratová nezapomněla na své bývalé dítě. Ale i manžel byl pohnut a kleče modlil se po dlouhé době poprvé za svou dobrotelku. Způsobem nejšetrnějším pokračovala matka Baratová v díle lásky. — Zatím přiblížil se svátek sv. Magdaleny. Pro tento den poslala potřebnou částku, aby vyplatila zbytek věcí Klotildiných ze zastavárny. Víra vrátila se i Klotildinu muži. Četl rád dobré knihy, které mu generální představená zapůjčila. Mladí manželé byli v den sv. Magdaleny na mši sv. a přijali sv. svátosti. K večeru navštívila Klotilda poprvé ode dnů bídy matku Baratovou, aby jí ústně poděkovala. Mluvit sice nemohla, hojnými však slzami a polibky pokryla její ruce.

Nyní teprve byla pro staříčkou generální představenou radost posledních jmenů úplná.

IV. Další rozšíření družiny nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

K dějinám o vzniku družiny náleží přirozeně historie šíření jejího; jen letmo chceme se tuto o tom zmíniti.

Než přikročila matka Baratová k založení nového kláštera, uvažovala o věci té před Bohem, modlila se, prosila, aby jiní se modili s ní, uvažovala před Hospodinem důvody pro i proti, vyprosila si rady svých věrných přátel a pak teprv se rozhodla. Jsouc rozhodnuta, s neobmezenou důvěrou chopila se díla, a žádná překážka nemohla jí odstrašiti. Pomyslíme-li na tehdejší ještě tak nedostatečné prostředky dopravní, na neustálé skoro strastí ctihodné služebnice Boží, nemůžeme téměř ani pochopiti, co paní tato vykonala. Kolikrát projela křížem Francii, kolikrát procestovala Itálii v obvyklé tehdy dvoukolové káře, do níž zapřažení voli! V Belgii, Švýcarsku, v Anglii navštívila své dcery a na sklonku svého života viděla ještě Německo a hranice Rakouska. Ničeho se nehrozila; sotva se pozdravila, často ještě o berlích chodíc nebo v proutěné lenošce jsouc nošena, pokračovala ve svých cestách visitačních, zakládala ústavy, povzbuzovala, těšila nebo překonávala obtíže. Napřed zaopatřila Francii potřebnými ústavy, potom Itálii severní i střední, Španělsko, Anglii a Irsko. Roku 1843 pronikla poprvé do Rakouska a to do samého jeho vnitra. Arcivévoda Ferdinand z Este povolal sem její dcery. Prostá panna byla pak r. 1846 nástrojem, kterým uvedena řehole do Hradce Štýrského.

Ze všech těchto ústavů zničila revoluce mnohé. Ale jako dovedný vojevůdce nedá žádnému sboru svému zaháletí, dovedla i matka Baratová upotřebiti sester z Italie a Švýcarska vypovězených. V Prusku nebylo tehdy pro ni ještě místa. Matka Baratová získala svým dcerám útulek na hranicích. R. 1847 usadily se v Blumenthalu blíže Cách, r. 1852 v Münstru (Westfálsko) a r. 1854 v Riedenburku u Bregence.

Skoro nepřekonatelné překážky stavěly se tamějšímu podniku v cestu; jednalo se o bytí nebo nebytí ústavu toho. Též zde strádala matka Baratová a modlila se, ba modlila se neustále po celé tři hodiny. Při této modlitbě zjevil jí asi Bůh sám svou vůli. Ponechala zde ústav a od té doby prospíval vůčihledě.

V rozličných dobách, ale vždy marně, pokoušela se matka Baratová, aby také v sídelním městě rakouském usaditi se mohla; podařilo se to první její nástupkyni, matce Josefině Goetzové. Tato založila r. 1868 ve Vídni pensionát, k němuž později připojila ještě poloviční pensionát a obecnou školu, do které se přijímaly děti bezplatně. Pensionát přeložen na podzim r. 1892 do Pressbaumu poblíž Vídně, kde jest též zařízen noviciát pro rakouskou řeholní provincii. R. 1872 založen byl klášter v Praze a r. 1883 v Budapešti.

Když P. Roothan, generál tovaryšstva Ježíšova, matku Baratovou za příčinou slavnosti 50letého založení kláštera v Římě navštívil, důvtipně na mnohé práce zakladatelčiny narážaje, ještě při odchodu připomenul: „Není druhého příkladu v dějinách církevních, ctihodná matko, aby duchovní řád svého zakladatele nebo svou zakladatelku tak dlouho na živu měl.“ Odvětila matka ihned: „To mi neslouží ke cti; jest to důkazem, že žádný z nich tolik se nešetřil, jako já.“

Ale vskutku matka Baratová se nešetřila. Založila 111 klášterů, z nichž 86 při její smrti ještě stálo. K tomu dlužno uvážiti otázku, zda založení nového ústavu více starostí a námahy jí působilo, aneb zrušení některého z nich; neboť pocítovala v srdci svém všechny bolesti a strasti svých dcer dvojnásobně.

Kulturní boj v Prusku a v říšských německých zemích zničil kláštery nejsvětějšího Srdce Ježíšova v Německu, čehož se však matka Baratová již nedožila. Doufejme, že se u Srdce Pána Ježíše horlivě přimlouvá, aby se brány té říše pro řeholi brzy opět otevřely.

Z 86 založených klášterů připadá asi 30 na missijní území mimo Evropu.*) Rozumí se vlastně samo sebou, že společnost, která se zasvětila božskému Srdci Spasitelovu, nevylučuje činnost missionářskou, nýbrž naopak ji pěstuje a chová s láskou nejvěrnější, všech obětí schopnou.

Když matka Duchesneová své generální představené 23. ledna 1806, tedy brzy po založení řehole, přednesla své přání, že chce pohanským národům a nejraději divokým kmenům indiánským v Americe se věnovati, řekla jí matka Baratová: „Uhodla jste bolestnou touhu mého srdce. Náš Spasitel mne přece tedy vyslyšel.“ Potom sdělila se sestrou nejtajnější přání svého srdce, jak všechna její snaha jen k tomu směřovala, aby nevzdělaným pohanským národům hlásala evangelium; vypravovala o svých vroucích modlitbách k sv. Františku Xaverskému. Ale že vše to bylo marno, poněvadž dostala určitý rozkaz, aby zůstala, kam ji postavil Pán. Nepřestala prý nikdy božského Spasitele prositi, aby místo ní zvolil si v řeholi jinou duši, by známost o jeho Srdci, jemuž klaněti se máme, přinesla do dálných dílů světa.

Hle! touto duší byla matka Duchesneová!

*) Kongregace nejsvětějšího Srdce Ježíšova sestávala v lednu 1893 ze 6182 členů v 134 klášteřích. Z těch připadá na Evropu 82 klášterů a 52 na Afriku, severní a jižní Ameriku, Mexiko, Australii a jižní moře.

Musilo však plných dvanáct roků uplynouti, než dosáhla cíle svých tužeb, a matka Baratová cvičila ji v trpělivosti. Není účelem těchto řádků, líčiti starosti a strádání, ale též radosti této Bohem nadšené duše. Ona položila základy k pozdější tak zdárné činnosti kongregace nejsvětějšího Srdce ve Spojených státech. — Matka du Rousierová, v létech čtyřicátých představená v Turině, pak za doby revoluce pronásledovaná a veřejně na jevišti tupená, uvedla své řeholnice do jižní Ameriky. Africe se dostalo již v r. 1840 kláštera. Po smrti zakladatelky pojaty též Austrálie, jižní moře a Mexiko mezi území, kde zakládány byly nové kláštery.

Se všemi kláštery stále matka Baratová si dopisovala. Poštovní posel lekal se skoro množství listů, které každého rána odevzdával matce Baratové. „Dostí práce pro tuto paní,“ myslil si, „má-li všem těm lidem odepsati; tu lituji.“ Nikomu nedala matka čekati na odpověď. Matka Baratová psala rychle, písmem velkým, rázným a čitelným. Mnohdy viděly jsme ji po několik hodin psáti; občas pohlédla mezi psaním na kříž, který měla před sebou, aby si odtud vyprosila osvětlení, rady a pomoci. V těchto dopisech ukazuje se nám duše její v celé kráse: jasná, průhledná, odměřená, bohatá citem. Tak zůstala matka Baratová až do sklonku svého života.

Její poslední list na osmi stranách byl psán pro matku Mayerovou, tehdejší představenou v Riedenburku. Končí slovy, která nám ukazují srdce její, planoucí pro čest a chválu Boží. „Modlete se v měsíci božského Srdce za četné naše záležitosti; prostě za dělnice, ovšem za takové, jakých potřebuje naše povolání, za duše veliko-

myslné, které ukřižovaného Ježíše milují a s ním trpíce, duše jiných zachrániti chtějí.

Vaše matka Baratová.

V Paříži, 21. května 1865.

V. Představená a matka.

Nestačí, aby se kláštery a ústavy jen zakládaly, nýbrž má býti i o jejich udržení a správu postaráno, a k tomu jest třeba síly představené a celého srdce matčina.

„Mají-li poddané viděti v nás Krista a máme-li je spravovati jako on, nutno jest nám žíti jako Kristus a trpěti jako Kristus. Představená má nesti kříž společnosti.“ To byla dle matky Baratové nejvyšší zásada představené, nebo: „Verba movent, exempla trahunt,“ slova zní, příklady hřmí. Jako sv. Terezie soudila i ctihodná matka Baratová, že dobrý, svědomitý pastýř státi má na výšině, aby odtud přehlédl své stádo a ho bránil, kdyby potřebí bylo. Toto návrší nalézá pastýř duší v modlitbách. „Chcete věděti,“ praví v jednom listě, „která jest dobrá představená? Ta, která ve všem konání řídí se vnuknutím Ducha svatého. Máme se přičiniti, seč jsme, aby duch Kristův tak pronikl srdce naše, aby jím vládl a v něm panoval. My však máme se odloučiti ode všech tvorů, jako služka, která ustoupila v domě do koutku, však přece se vždy poblíž paní nalézá, aby poslechla nejmenšího pokynu.“

Matka Baratová věděla, že pro mladou společnost nic není tak nebezpečno, jako když zakladatelka a matka nedbá přísně původního ducha

a pravidel; proto trestala i nejmenší přestoupení jejich velmi přísně. Při návštěvě jistého kláštera přinesly jí jednou sestry koberec oltářní, o němž mnoho hodin pracovaly, zanedbávající ostatní důležité povinnosti své. Generální představené bylo to známo. Proto napřed měla před shromážděnými sestrami ostrou a důraznou přednášku o povinnostech svaté chudoby a pokorných pracích Spasitele v Nazaretě. Pak dala přinést koberec, vážně řkouc: „Milé sestry, chceme-li jednati důsledně, jest nám roztrhati buď koberec nebo naše stanovy.“ Potom vzala nůžky a dala se zcela důkladně do díla zkázy. „Ať všechno zhyne,“ pravila, „co nás v nejmenším odcizuje duchu naší společnosti.“

Jak přísně dbala matka Baratová toho, aby v ústavech všechno odpovídalo svaté chudobě! „Ať upřímně dím,“ psala jisté představené, „nalézám vás velkolepou . Vypravuje se, že vaše chovanky jsou v nebezpečí, že se jim zalíbí pýcha, paráda a nádhera, a později ani neporozumějí skromné domácnosti. Milejší by mi bylo, kdyby tato malá, tak zřejmě od Boha požehnaná společnost zanikla, než aby upustila od ducha pravé, evangelické chudoby. To jest kletbou duchovní společnosti.“

Než ačkoli dbala o to, aby sv. chudoba zachována byla co nejprísněji, přece byla daleka malicherností, zbytečné úzkostlivosti a bázně; naopak ve všech jejich nařízeních jevila se hloubka velikého ducha, ano, skutečně velkodušné smýšlení. Když dlela jednou v Itálii, přišla k ní jedna z jejích mladých řeholnic, přiznávajíc se, kterak toho dosud lituje, že její chudoba zabránila jí vstoupiti ke Karmelitkám. Okamžitě dopsala matka Baratová převorce kláštera, kam sestra

vstoupiti si přála, prosíc za přijetí a nabízejíc se, že dá mladé řeholnici úplnou výbavu, a měla z toho největší radost, když sestra skutečně dosáhla svého cíle. — Když jí jednou prokurátorka (správkyně) připomínala, že málo si všímá věcí časných, přijímajíc nové členky, povstala matka Baratová, jsouc rozhorlena, a pravila živě: „Peníze, peníze? Dělalý nám kdy peníze v řeholi nějaké obtíže?“ Přijímala též nemajetné dívky s něžnou láskou, jen když bylo znáti, že jsou pro život řeholní povolány. Když jednou taková dívka děkovati chtěla, přerušila ji v řeči: „Zajisté jest jen spravedlivo, jsme-li k jiným tak ochotny, jak samy jsme byly přijaty. Já jsem též nevstoupila do řehole za jiných poměrů. Právě této nezištnosti, s kterou matka Baratová nikdy neodepřela přijetí pro nedostatečnou výbavu, připisovala požehnání Boží, které spočívá na všech podnicích družiny nejsvětějšího Srdce. „Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a ostatní bude vám přidáno.“ — Jednou zase si stěžovala jistá představená matce Baratové, že starosti o peníze jí nedají spáti. Tu pravila matka Baratová po několika dnech: „Ráda bych vám zaopatřila několik dobrých nocí a zaplatila něco z vašich dluhů. Kdybych jen mohla hned všechno zaplatiti!“ Při těchto slovech odevzdala na nejvýš překvapené obálku se 1400 franky.

Jako s chudobou, tak vedla si matka Baratová též s poslušností a odloučením srdce od věcí časných. Spoléhala na poslušnost v pravdě klášterní a náboženskou obětavost svých dcer. Dávala nařízení po zralé úvaze, vyprosivši si vnuknutí a pomoc Boží a se srdcem plným dobroty a jemnosti. „Poslušnost a podřízenost našich sester jest mi ku podivu; dobře cítím,“ přiznávala

se, „že jiná ruka než má všechny je řídí. Jsou v mé ruce jako míč, který hodím od mety k metě.“ A jindy: „Přemýšlela jsem o tom, proč všechny naše sestry tak lehkou smrtí umírají. Jsme zajisté velmi bídné a chudičké; za to však panuje v řeholi tak výborná poslušnost, taková podřízenost a obětovnost, že tím mnohé vady před Bohem jsou usmířeny. Častěji se tomu sama divím. Jediné slovo, jediné škrtnutí pérem, a okamžitě upustí nikoli jedna, nýbrž pět, deset sester od všeho, aniž se táží proč.“ Z valné části byla tato ochota k obětem ovocem a účinkem rostoucí dokonalosti a vlivu, který měla matka Baratová na své řeholnice; avšak i srdce její mateřské bylo jí mocnou pružinou v řeholní správě. Bylo by nám všechny jednotlivé příběhy z jejího života sestaviti v obraz celistvý, aby měl čtenář aspoň nějaký pojem o něžné, rázné, věrné lásce mateřské služebnice Boží. Uvádíme jen některé.

Každá sestra byla si její lásky jista; v denním styku a v tolika dopisech, všude se ukazovala její mateřská péče. Žádná práce nezdála se jí býti důležitější, nežli péče o ty, které z lásky ku Kristu se jí svěřily. Jednou stanula novicka, která generální představenou sotva znala a se bála, aby ji v práci nevyrušovala, přede dveřmi, „Pojďte přece dále, dobré dítě,“ volala ji, „pojdte jen, tyto dveře jsou stále otevřeny a toto srdce též.“ — Viděla-li některou sestru, břímě po schodech nesoucí, šeptala jí tiše: „Jen s chutí! Váš svatý anděl strážný počítá každý váš krok!“ Jindy, pravila mimochodem: „Dítě mé, milujme Pána! láska oslazuje všechno!“ nebo: „Nebe jest naší odplatou.“ Často mluvil pouhý pohled, úsměv,

znamení kříže, které sestře mimochodem na čelo učinila, hlasitěji než neúčinnější řeč.

Pokora a láska šly u matky Baratové jako ruka v ruce. Když vycházely ze společné pracovny, uchopila jednoho večera svítilnu, postavila se ke dveřím a svítila sestrám. Marně prosila jedna po druhé za dovolení, aby ji směla vystrídati. „Ne, nikoli,“ dala v odpověď, „četla jsem kdesi o svaté Terezii, že si nikdy nelehla dříve, dokud aspoň jednu službu lásky neprokázala; a tato jest dnes moje první.“

S opravdovou mateřskou dobrotou starala se o zdraví svých dcer. Vypravuje se na sta příkladů, jak matka Baratová své sestry vlastní rukou ošetřovala a jim sloužila. Sestrám, kterým se bylo starati o oblek a pokrm, dala následující obecné pravidlo: „Každá z našich sester musí býti potřebnými věcmi zaopatřena; ponechává se jí na vůli, jestliže se dobrovolně toho neb onoho odřekne; povinností představené jest, postarati se, aby nikdo netrpěl nouzi. — Když která sestra onemocněla, nešetřila matka ničeho, co se jí zdálo k navrácení zdraví potřebným. Jistá mladá sestra měla oči bolavé; matka Baratová volala ji hned do Paříže, aby se poradila s věhlasným očním lékařem. Když se tento ohlásil, byla matka Baratová právě v jídelně a spěchala, nedbajíc svých 84 roků, k lékařské poradě. Stojíc s hlavou nakloněnou, nespouštěla očí s lékařem, chtějíc z tváře jeho vyčísti, co soudí o nemoci. Když konečně prohlásil: „Není žádného nebezpečí,“ otevřela matka náručí, vzala hlavu mladé sestry laskavě do svých rukou, volajíc: Dobré dítě, neoslepnete!“ Zvláště dobře uměla nemocných ošetřovati a konala tuto službu lásky velmi často; nic nezdálo se jí pak býti nepatrným. Jedné z jejích dcer,

která občas nemohla údy hnouti, dávala sama pokrm do úst, že by toho nejpečlivější matka svému nemocnému dítěti lépe nedovedla.

A když již v tělesných bolestech matka Baratová byla tak soucitná, tím více při bolestech vnitřních, jimiž dokonalé duše často více než jiní bývají navštíveny. „Všechno, co mi sdělujete o svém duševním stavu, bolí nevýslovně,“ psala jedné z nejstarších sester. „Jest to skutečná pravda, že náš božský Spasitel s vámi nakládá jako se svou milovanou nevěstou? Vy jste při něm setrvala věrně a velkomyslně a smíte nyní podíl bráti na celé hořkosti jeho kalichu utrpení. Ó věru, Pán jedná s vámi, jako se svým Synem jednorozeným. Závidím vám skoro vašeho štěstí, jestli to údělem velkých duší, které dokonale Boha milují.“

Nebylo sice žádného člena její četné klášterní společnosti, kterého by matka Baratová upřímně nemilovala; jestli však ku kterým srdce její zvláště lnulo, byly to sestry laičky, protože na nich lépe a význačněji spatřovala pokoru Kristovu znázorněnu. Kde jen mohla, pomáhala jim při práci v zahradě i v kuchyni. Jednoho dne nabídla se jedné sestře, že jí napase krávy, zatím co tato čistila stáj. Se zřejmou zálibou vzala do ruky hůl a dělala pasačku, jakoby se po celý život ničím jiným nebyla zaměstnávala. „Zde na zemi,“ pravila jedenkrát v čas zotavení, „jsme my choristky prvními, ale obávám se, že tam nahoře budou místa zcela jinak rozdělena, a ta neb ona sestra laička, která před očima Ježíše Krista skrytě a pokorně zastává skromný úřad svůj, bude jednou v nebi vysoko státi nad námi.“ Slyšíc to svatou sprostností vynikající sestra Františka, domácí kuchařka, zvolala radostně udivená: „Bylo by možno, ctihodná matko, že bych já svým vařením

mohla dosíci místa tak pěkného?“ Ba ovšem, Františko, chcete-li můžete v nebi lepšího místa dosáhnouti než já, která skoro nic nedělám, ač jsem povinna dobrým příkladem všecky předcházeti.“

Též nad zdravím sester laiček bděla se zvláštní mateřskou láskou. Netrpěla toho, aby byly prací přetíženy, a nařídila, aby jim nescházelo ve stáří zaslouženého klidu a ošetřování. Jednoho dne, když sama stonala, bylo jí hlášeno, že sestra jedna laička již pracuje k smrti. „Já přijdu,“ zněla krátká odpověď. Když ji sestra Vernayová upozornila: „Ale ctihodná matko, vždyť jest to jen sestra laička!“ odvětila skoro podrážděna: „Jen sestra laička? Nemá ona duši jako já? Není též ona nevěstou Ježíše Krista jako já? Mezi velkými a malými neznám rozdílu.“ Hned vstala z postele a spěchala k umírající sestře.

Ba i na rodiny jejich duchovních dcer a jich blaho i zlo vztahovala se její láska i soucit. Když uslyšela, že některá sestra ztratila otce neb matku, uměla v míře zvláštní připamatovati zarmoucené způsobem velmi potěšitelným, že má na zemi ještě matku a v nebi ještě otce. Také si dala na tom záležitosti, aby duše zemřelých rodičů poroučeny byly do modliteb celé kongregace.

Ještě na jedné věci matce Baratové po celý život velice záleželo, aby totiž získala pro kláštery řádné kněze k nezbytné duchovní správě. Mimo P. P. Varina a Barata S. J., kteří se až do své smrti osvědčili nejvěrnějšími přátely a rádci kongregace, podporovali služebníci Boží též mnozí jiní opravdu zbožní mužové; jmenujeme zde jen P. P. Ravignana a Barella. Sama však zůstala až do své smrti pravou duší své společnosti. Pětatřicet roků uplynulo od té doby. Zdaž můžeme se diviti, že vzpomínka na takovou matku

v srdcích jejích četných duchovních dcer dnes právě tak vroucně a věrně žije, jako za krásných blažených dnů její pozemské pouti?

VI. Dokonání.

Matka Baratová pravila jedenkrát o duši Pánu Bohu zcela a opravdu oddané: „Duše neběží, nýbrž letí v před Necítí kříže — ano kříž není pro ni ani křížem, nýbrž holí a oporou na cestě. Trn přestává býti trnem — stává se korunou, kterou, jako kdysi svatá Kateřina Sienská, z rukou Pána obdržela, a ráda vtlačí si ji hluboko do spánků, aby se z bolestí těšila . . . Ó milé sestry, jestliže již pohled na jedinou duši, která zcela milosti Ježíše Krista se oddala, jest úchvatný, jak vypadá celá řeholní rodina, celá společnost, jeho svaté vůli naprosto oddaná?“

Nenakřslila matka Baratová těmito slovy obraz své duše? Bůh ji volal a ona uposlechla a neohlédla se nikdy zpět; Bůh sám ocení ovoce její věrnosti. Tuto duši, sobě úplně oddanou, připodobnil Pán svému pokornému a mírnému srdci, a učinil ji plodnou matkou mnohých pokolení. Nebyla to pouhá neplodná pobožnost, ani nečinné nadšení, co matka Baratová hledala v uctívání božského Srdce; byla to víra živá, naděje účinná a láska neúmorná, velkomyslná, obětovná, nezištná. Svatostánek byl jí útočištěm, nebe pravou její vlastí. Častěji nalezla ji sakristánka již před pátou hodinou ranní u dveří kaple čekající a pokorně na prahu svatyně klečící, až jí bude požádáno vkročiti. Pak zůstala poblíž oltáře dvě, tři i více hodin na modlitbách a rozjímání. Ve svatém přijímání obnovovala život svůj s Kristem. Každého dne přijímala chléb andělský, k čemuž

se — vyjmouc poslední léta svého života — po každé svatou zpovědi připravila. Žalovala na sebe nejmenší chyby s takovou lítostí, že se zdálo, jakoby byla spáchala největší zločiny. „Několikrát,“ dosvědčuje jistá sestra, „přihodilo se, že jsem se hned po naší matce zpovídala, a tu našla jsem zpovědnici všecku jejími slzami smáčenou.“

Není možno přiblížiti se k Pánu, jestliže nás také nejněžnější láska k Marii nenaplnuje. Často-kráte prosívala jí matka Baratová v trudných chvílích, aby se stala představenou její malé společnosti. A jak vydatnou pomoc ve správě klášterů poskytla jí blahoslavená Panna povždy, dokazují slova matky Baratové, řkoucí: „Nikdy nenechá bolestná Matka modlitbu nevyslyšenu, z pouhé vděčnosti jest mi se k tomu před celým světem přiznati.“ Každého večera líbala s vroucností nohy malé sošky Rodičky Boží a dělala si rukou její kříž na čele, aby obdržela mateřské požehnání Panny Marie.

Ze všeho, co jsme na těchto málo listech napsali, prosvítá snad již ctnost, v které matka Baratová nad jiné se vyznamenávala. Svatý Jan ve stáří opakoval svým učeníkům vždy totéž napomenutí: „Dítky, milujte se vespolek!“ I já chci ke svým dcerám až do smrti volati: „Pokora, pokora, ó vždy jen pokora! Větší ctnosti neznám.“ Lichocení, též upřímně míněná pochvala protivila se jí do duše. Když arcibiskup Hughes z Nového Yorku mluvil s ní v prosté své upřímnosti o jejích mnohých dobrých skutcích, které její kongregace v Americe již vykonala, a tato dobrodiní hlavně její osobě připisoval, pocítila tak živou, zřejmou bolest, že biskup rychle řeč svou přerušil a brzy odešel. „Pochodil jsem špatně,“ pravil, odcházeje, ke vrátě, „když jsem vaši

matku, generální představenou pochválil.“ Biskup Parisis z Arrasu doznává: „Nedostalo se mi nikdy poklony za mé promluvy k sestrám; jednou však, když jsem se zvláštním důrazem mluvil, jak potřebnou jest pokora, doprovodila mne generální představená až ke dveřím, nepřestávajíc mi své srdečné díky vzdávati.“ — Když v písemných výročních zprávách, které v kongregaci nejsvětějšího Srdce jsou zvykem, bylo jméno matky Baratové vysloveno a jí rozličné veliké skutky připisovány, přerušilo silné zazvonění sestru, která předčítala. „Udělejte mi tu radost, dobrá sestro, a pomiňte to místo a všechna jiná podobného obsahu. Nevěděla jsem, že si dají práci a budou sbírat slova má! Když to tak činí, budoucně raději pomlčím.“ — Svoji společnost nazývala „malou, nepatrnou“ kongregací. Zнала vždy prostředky, aby se proti vznikajícím pokušením k ješitnosti bránila. Nemohla sice popřít, že Bůh jí použil za nástroj, aby pomohla založiti kongregaci ke cti a chvále Boží tolik pracujících. „Avšak.“ dokládala, „stalo se to jen proto, že kořínky nejpěknějších bylin musí státi ve hnoji, a proto, že do základu budovy nejraději házíme hrubé, neotesané kameny, abychom je skryli před očima lidskýma.“ — „Vedlo se mi jako malé žákyni, které při psaní vedeme ruku; není tedy divu, že se provedlo něco řádného, ale nikdy něco tak krásného, jako kdyby mistr sám pérem vládnul. Co by byl mohl Bůh vykonati, kdyby moje ruka neuměla, vzdorovitá byla úplně splynula s rukou jeho!“ Jindy opět přirovnávala se k sloupu na rozcestí, který stojí na veřejné silnici a ukazuje všem mimojdoucím pravou cestu, sám však z místa se nehne. Při pozdější příležitosti pravila svým obvyklým, rázným způsobem: „Ó, kdybych já je v rukou měla,

uškrtila bych je! V tomto boji není příměří, tu nezbyvá než zvítěziti aneb padnouti!“

Arciř o pokoře mluvití není tak těžko, ale pravá pokora ukazuje se v deenním životě. Vše, co bylo malé, nízké, chudé, těšilo se zvláštní, něžné péči matky Baratové. Společnosti chudých, pokud jí toho dovolila povinnost, dávala přednost před každou jinou společností. Když jedenkrát dlela na modlitbách, přála si s ní vznešená dama mluvití, té dala se omluviti; brzy potom vstala ihned, jelikož jí sestry ohlásily chudou uhlířku. Šla k ní, dala si odříkati katechismus, poučovala ji a vůbec vedla si tak, jakoby neměla důležitější práce.

Když z jara r 1844 Paříž se opevňovala, ležel malý oddíl vojska posádkou v pevnůstce u Charentonu, poblíže Konflansu, kdež jest noviciát kongregace nejsvětějšího Srdce; zde i matka Baratová se občas zdržovala. Postarala se o to, aby tito vojáci domácím duchovním byli v pravdách náboženství vyučováni a nedbajíce bázně lidské, ve farním chrámě místním svaté svátosti přijímali. Později jich bylo třicet se setníkem a chovankami ústavu v klášterním chrámě biřmováno, při kteréž příležitosti všichni přítomní svým tichým, zbožným chováním byli jiným za příklad. Matka Baratová dala jim potom hojnou snídani, podělila je růženci a knihami. Rozumí se, že chování matky Baratové tyto hodné lidi mocně dojalo. Vzpomínali na ni s větší ještě láskou, když se jí podařilo, vymoci milost pro jejich soudruha, který ve hněvu uhodil důstojníka. Pluk byl přesazen. Tu přihodilo se, že matce Baratové na jedné cestě bylo čekati na vlak ve městečku, kde byli vojáci právě posádkou. Poznali ji: „Jest tu dobrá matka z Konflansu,“ volali na sebe. Nyní se shromáždili

kolem ní, upravili jí ze svých tlumoků pohodlnou stolicí, ukázali jí své růžence a knihy, poslouchali její povzbuzující slova, až přijel vlak a „dobrá matka z Konflansu“ dále jeti mohla.

Když dlela na visitační cestě v Nantesu, pozorovala oknem chudého nádenníka, který v době polední, kdy ostatní dělníci chutě pojídali svůj oběd, za keř se schoval a tu svůj kus suchého, černého chleba snědl. Matka Baratová zavolá ihned vrátnou kláštera a poroučí, aby donesla chudému dělníku zaobalený uzlík. Když jej muž otevřel, našel bochník chleba, který matka vyhloubila a opatrně naplnila obědem právě jí přineseným.

Jak šťastnou cítila se služebnice Boží, vidouc, že její dar také radost a veselí přinesl do chaty chudých! Nevzdalovala se pak nelíčených projevů vděčnosti, protože její šlechetné srdce cítilo, že chudobný potřebuje takové náhrady. Jednou darovala nuznému peníze na nové boty. Velmi rozradostněn, vrátil se, nesa nové boty a neustal prositi, až je donesly generální představené. „Bude se těšiti,“ pravil, „až uvidí nové botky.“ Matka Baratová skutečně také prohlížela boty třemi řadami lesklých cvoků okované a byla skutečně potěšena. — Jistá klášterní vrátná tázala se, jak by měla jednati vůči tolika chudým, klášter obléhajícím. Tu odvětila matka Baratová, berouc její hlavu do svých rukou. „Já, dobré dítě, bych naši společnost přivedla na mizinu. To věděl dobrý Bůh též, a proto mne neudělal vrátnou.“

Matka Baratová byla slabého a chatrného zdraví. Kolik tělesných bolestí a strastí přetrpěla, kolik prací a obtížných cest ku cti Boží podnikla! Nad to ve všem sebe zapírala tak, že jen poslušnost mohla ji v pravých mezích udržeti.

Dovedla to však před očima lidskýma opatrně ukryti a nejvýš zpovědníkovi bylo lze pojem si učiniti o její přísnosti k sobě samé. V létě r. 1833 konala své roční exercitie v Chambéry, které jí činil missionář P. Favre. Tento kněz, který byl po celém okolí proslulý svým přísným, nad míru střídým životem, obdivoval se lásce matky Barátové k utrpení a zmínil se: „Ona miluje pokání, jako jiní milují cukr.“

Jednoho dne však vyznala se matka Barátová přec jedné sestře: „Byl čas,“ pravila, „kdy na mne doléhalo takové pokušení k netrpělivosti, že jsem jen jediný prostředek proti němu našla. Bičovala jsem se, seč jsem byla. Tak se mi podařilo, že jsem se aspoň trochu opanovala.“

Při tom měla péči, aby jí neunikla žádná z přemnohých příležitostí denních k umrtvení sebe, které duši, po strastech prahnoucí, božská prozřetelnost sesílá. Když jednoho dne pomáhala sestře zahradnici plíti a při tom přišla na záhon plný žahavek, trhala je beze vší ochrany holou rukou, až jí ruka až po loket otekla a samý puchýř byla. „To může nám pro dnešek nahraditi bičíky,“ pravila radostně k polekané sestře. Její zásadou bylo: „Den, ve kterém jsme pro Ježíše ničeho netrpěli, považovati máme za ztracený.“

Proti všemu očekávání dosáhla matka Barátová vysokého stáří. Dílo jejího života bylo zabezpečeno. V létě 1864 měla ještě jednu štěstí, shromáždit okolo sebe provincialní představené řádu; od severu a jihu pospíšily sem dle přání stařícké milované matky. Byl to večer krásného dne. Následující zima byla pro ctihodnou stařenku velmi obtížná. Na nový rok pokusila se shromážděným sestrám vysloviti své blahopřání. „Pí-

šeme-li," pravila, „podtrhneme slova, na která klademe zvláštní důraz. Slova, milé dítky, která pro vás podtrhuji, zní: Všechno, naprosto všechno pro Srdce Ježíšovo.“ Přišlo jaro a sestry kojily se nadějí, že jim drahá matka ještě dlouho zůstane; ona však smýšlela jinak. Svědectvím toho jsou její psaní z měsíce března a dubna.

Přiblížil se květen. Chtěla se snad rozloučiti s dětmi, když dne 9. nejmenší děti z pensionátu pozvala k sobě do zahrady? Přes svoji slabost rozdělovala ovoce a pamlsky mezi veselý zástup, rozmlouvala s nimi a dala si od nich slíbiti, že nikdy neurazí Spasitele. Co by také nebyly slíbily děti své matce! „Tedy dobře," pravila, „dostojíte-li, moji drazí miláčkové, slovu svému, shledáme se u Pána Ježíše a Panny Marie opět.“ Potom udělila dětem své požehnání, žehnajíc v nich i veškeré mládeži, které věnovala nejlepší síly svého života.

Přiblížil se den Nanebevstoupení Páně. V neděli před tímto svátkem, dne 21. května, dostavila se matka Baratová k odpolednímu zotavení k shromážděným sestrám. „Nutká mne, milé dcery, abych přišla k vám, neboť ve čtvrtek je cesta do nebe! Musíme se ještě před tím viděti.“ Sestry slyšely ta slova a vztahovaly je ku slavnosti pouze ve smyslu duchovním. Že by do slova se mohla splnit, nepomyslel nikdo, nejméně proto, že Baratová byla dosti veselá. Mluvila mnoho o převrácenostech, které mezi lidem působí vyučování bez víry, a činila z toho závěrek, aby se její dcery, k vyučování ustanovené, všemu rády a ochotně podvolily a dobré dítky v bázni Boží vychovávaly.

Sestry laičky užily této vhodné příležitosti a postavily se podél cesty, po které se matce

bylo ubírat, kojíce se nadějí, že mimochodem uslyší některé milé slovo. Matka tomu porozuměla. „Milé děti,“ řekla, „budte vždy jen hodně pokorny; neboť schází-li na žebříku ctnosti stupeň pokory, nemožno pak vystoupiti do nebe.“ Dvě sestry, při chůzi ji podpírající, chtěly ji dále vésti, ale ona ještě jednou se obrátila, řkouc: „Modlete se též za mne, až umru.“

K večeru psala psaní, o němž jsme se nahoře zmínili, představené v Riedenburgu — stkvostný to důkaz, s jakou svobodou ducha a silou myslí, s jakou nezkalenou veselostí připravovala se matka Baratová, aby stoupila před Hospodina. Na to súčastnila se ještě večerní pobožnosti a odešla poslední z chóru.

Dle obyčeje vstala matka Baratová také 22. května již o 5. hodině ranní a zabrala se brzy potom v rozjímání. Kříž držíc v rukou, tak klečela bez pohnutí, že ani neslyšela opětného zaklepání sestry služebné. Při mši sv. nijak nebyla nápadnou, leda svou neobyčejnou vroucností v modlitbě; až do 8^{1/2} hodiny pokračovala děkujíc Bohu a pak se odebrala do své cely.

Zde prohlížela po svém zvyku dopisy zatím došlé, roztrídila je a chystala se právě ke snídani, když vstoupivší sestře pravila „Dnes mi není jaksi volno.“ Pak náhle rukama se chopíc za hlavu, zvolala: „Má hlava, má hlava!“ Mdloba se zdánlivě o ni pokoušela, ale nemocná nechtěla ani teď svoliti, aby ji do postele uložily, musila se však radě sester podrobiti. Matka Götzová, generální vikářka, sama jsouc churavá, přichvátala. Jak se ulekla, vidouc matku v takovém stavu! Byla zsinalá, ani se nehýbala, oči měla zavřené, v obličeji všecka byla změněna. Nemocná promluvila několik slov ještě, ale náhle ztratila

řeč. Tři lékaři ihned povolání mohli jen potvrditi, že byla raněna mrtvicí. Všech prostředků bylo užito, aby nebezpečí bylo odvráceno, ale nic nezpomohlo; řeč se již nevrátila.

Před dávnou již dobou řekla několika dcerám: „Jestli mne Pán Bůh vyslyší, nepromluví při své smrti ničeho. Takto se zbavím námahy poslední svá slova opakovati.“ Tato prosba pokorné matky byla od Boha vyslyšena. Bez meškání byla nemocná zaopatřena svatými svátostmi umírajících. Její zpovědník P. Gamard S. J. vyzpovídal ji znamením, udělil jí odpoledne nejsv. Svátost oltářní a poslední pomazání. Obličej ctihodné matky nabyl opět dřívějšího klidu.

V následujících dnech ležela nepohnutě s očima zavřenýma. Když ji však generální vikářka poprosila o požehnání pro celou řeholi, tu zvedla hned ruku. Srdečná ochota, která se zračila v tomto hnutí, pohnula všechny sestry u postele stojící až k slzám. Také na všech modlitbách brala umírající podíl, snažila se v prsa se bít, křížem se žehnati. Matka Götzová požádala telegraficky o požehnání sv. Otce. Odpověď monsignorem Merodem poslaná došla v noci, a matce Baratové uděleno bylo potěšitelné to požehnání dne 24. května ráno.

Stav nemocné zhoršoval se každou hodinou. P. Gamard udělil jí několikrát rozhřešení a modlil se církevní modlitby za umírající. Dech její se krátil. Dne 25. května právě o 11. hodině odevzdala matka Baratová duši svou v ruce Boží. Bila právě poslední hodina svátku Nanebevstoupení Páně, o němž předešlé neděle pravila: „Ve čtvrtek je cesta do nebe.“

Matka Baratová skonala pokorně a klidně, jak pokorně a klidně si přála žíti. S prázdnýma

rukama však nepředstoupila před svého božského ženicha. Četné dcery ze všech zemí oplakávaly smrti své matky, a 1368 sester předešlo ji do nebeských příbytků. Jaký to jásot, když teď i matku uvedly do radosti Pána svého! Nyní směla spočinouti na srdci svého Spasitele.

Mrtvola byla na marách vystavena a nejen sestry řeholní a chovanky, nýbrž i množství cizích chtělo svou matku a dobroditelku ještě jednou viděti a poslední poctu jí prokázati. Aby vyhověly žádostem a přání věřícího zástupu, musily některé řeholnice bez ustání klásti nábožné předměty na tělesné pozůstatky. Matka ležela v rouchu klášterním, majíc na hlavě věnec z bílých růží a v ruku kříž, růženec a lilii. V její klidné tváři zrcadlil se nebeský pokoj, jehož duše zesnulé již účastnou byla.

Dne 29. května konaly se zádušní služby Boží. Když rakev z klauzury vynesena byla, utvořil se velmi dlouhý smuteční průvod, v němž jmenovitě chudí, zesnulou tak často podporovaní, vynikali. Nastoupena cesta do Konflansu, kde jest velký dům pro novicky řehole nejsvětějšího Srdce. Do nedávna kryla v tamější hrobce prostá, bílá tabule mramorová hrob služebnice Boží. Od P. Angeliniho sepsaný nadpis zní po česku: „Zde odpočívá v pokoji Kristově Magdalena Luisa Žofie Baratová, zakladatelka družiny panen nejsvětějšího Srdce Ježíšova, kterou po 62 roky spodivuhodnou mírností a moudrostí řídila. Čím více její dílo se šířilo a čím krásněji zkvétalo, tím více se ponižovala, vzdávajíc Bohu jedinému čest. Zesnula v den Nanebevstoupení Páně, 25. května r. 1865 ve stáří 85 let, 5 měsíců a 13 dnů. Spása a věčné odpočinutí buď tobě, dobrá matko! Žij

v Bohu, pamětliva nás, které jsi božskému Srdci zrodila.“

Jako sestry marně si činily naději na poslední slova matky své na smrtelné posteli, tak marné bylo též očekávání jejich, že pozůstalé zápisky její odhalí jim bohaté a tajné milosti a její vnitřní duchovní život. Matka Baratová všechny podobné věci v čas zničila. Jediný list se zachoval. Obsahoval ve formě závěti, datované z dubna 1863, mnohá praktická ponaučení ku představeným řádu a končil pokorným vyznáním o její prý tak chybné a přebídné řeholní správě. „Srdce našeho milosrdného Spasitele odpustiž mi všecko.“

Nejvyšší církevní vrchnost byla zatím jiného mínění o pokorné služebnici Boží. Brzy již po její smrti stal se její Bohu milý život předmětem nejdůkladnější zkoušky. Dne 18. července 1879 podepsal náš slavně panující papež Lev XIII, jenž matku Baratovou osobně znal, dekret, kterým slavnostně dovolil, aby zaveden byl proces o jejím prohlášení za blahoslavenou, uděliv dispens od obyčejných formalit a předpisů a přiloživ tím zbožné zakladatelce název „ctihodné služebnice Boží“.

„Od svého mládí,“ praví se v dekretě, „zasvětila se, opovrhujíc všemi světskými radostmi, celá Pánu, v jehož lásce den ode dne tak zahorela, že celá planouc touhou šířiti pobožnost k Srdci Ježíšovu, založila společnost Bohu zasvěcených panen, které, jmenujíce se podle samého Srdce Ježíšova, cele se věnují křesťanské výchově dívek a uctění nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše. Že pak ústav apoštolskou stolicí schválený účelu sobě vytknutému dostál, není zajisté nikomu nepovědomo.“

„Protože podle dobrého ovoce strom poznán

bývá, nebudeme se zajisté diviti, že služebnice Boží takovou pověst o svém svatém životě si získala, jak její výtečné ctnosti toho si zasloužily.“

Proces o prohlášení za blahoslavenou vede se od zmíněné doby dále. Následkem toho přikročila papežská komise dne 2. října 1893 k otevření hrobu. Mrtvola nalezena neporušená.

Po celý život jmenovala matka Baratová chudé a malé svými „nejlepšími přátely“. Ona se jich nyní též ujme a bude za ně u božského Srdce Pána Ježíše orodovati.

Dej Bůh, aby se na této pokorné řeholnici brzy osvědčilo, co požehnaná Matka Boží pěje ve svém chvalozpěvu: „Ponížené povýšil — exaltavit humiles“.

Výslovně prohlašujeme, že všechna udání o nadobyčejných případech na těchto listech podrobujeme úplně a zcela nejvyššímu rozsudku sv. Stolicе.

